

CRNA GORA
MINISTARSTVO PRAVDE

Broj: 03-12154/14

Podgorica, 18. jul 2014. godine

VLADA CRNE GORE
-Generalnom sekretarijatu-

PODGORICA

PREDMET: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima

Ministarstvo pravde razmotrilo je tekst *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima*, koji je dostavljen aktom broj: 08-1784/2 od 11. jula 2014. godine.

Navedenim Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima predlažu da se izmjena člana 404 i dopuna člana 408 Zakona o obligacionim odnosima. Predloženom izmjenom člana 404 predlaže se promjena kursa po kojem se može zahtijevati ispunjenje novčane obaveze koja glasi na plaćanje u nekoj stranoj valuti ili zlatu, i to na način što se umjesto dosadašnjeg "kursa koji važi u trenutku ispunjenja obaveze" predlaže "kurs koji je važio u trenutku nastanka obaveze". Predloženom dopunom člana 408 predlažu se najviše dozvoljene kamatne stope na godišnjem nivou.

U vezi sa predloženim rješenjem za izmjenu člana 404 Zakona o obligacionim odnosima (član 1 Predloga zakona) Ministarstvo smatra da isti nije prihvatljiv. Ovo iz razloga što se predlaganjem promjene kursa po kojem se može zahtijevati ispunjenje novčane obaveze koja glasi na plaćanje u nekoj stranoj valuti ili zlatu na način da se umjesto dosadašnjeg "kursa koji važi u trenutku ispunjenja obaveze" predlaže "kurs koji je važio u trenutku nastanka obaveze", suštinski isključuje primjena tzv. valutne klauzule, što dalje znači isključivanje tržišnog kriterijuma u ovoj oblasti. Predloženom izmjenom ne bi se onemogućila zloupotreba i neprimjereno uvećanje novčane obaveze zbog promjene pariteta kurseva valuta, jer promjena pariteta kurseva ne mora uvijek značiti veću novčanu obavezu dužnika, a isključila bi se primjena tržišnih kriterijuma u ovoj oblasti.

U vezi sa predloženim rješenjem za dopunu člana 408 Zakona o obligacionim odnosima (član 2 Predloga zakona) Ministarstvo smatra da isti nije prihvatljiv u predloženom tekstu. Naime, Ministarstvo je mišljenja da i pri ugovaranju kamatnih stopa osnovna načela treba da budu načela slobodnog i otvorenog tržišta, slobode preduzetništva i konkurencije, samostalnosti privrednih subjekata i njihovoj odgovornosti za preuzete obaveze u pravnom prometu, a da, samo izuzetno, u određenim situacijama treba intervenisati propisivanjem ograničenja visine kamatnih stopa. Stoga, Ministarstvo je mišljenja da ograničenja visine kamatnih stopa ne treba propisivati Zakonom o obligacionim odnosima, kao "sistemskim zakonom" kojim se uređuju obligacioni odnosi koji nastaju iz ugovora, već određenim posebnim zakonom.

Na osnovu naprijed navedenog cijenimo da *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima*, kojim se predlaže izmjena člana 404 i dopuna člana 408 Zakona o obligacionim odnosima, ne treba prihvatiti.

MINISTAR,
Duško Marković

PREDLOG

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

Član 1

U Zakonu o obligacionim odnosima („Sl.list Crne Gore“, br. 47/08 i 04/11) u članu 404 riječi „ koji važi u trenutku ispunjenja obaveze“ zamjenjuju se riječima „koji je važio u trenutku nastanka obaveze“.

Član 2

U članu 408 nakon stava 4 dodaju se novi stavovi 5 i 6 koji glase:

„ Najveća dozvoljena stopa kamate iz stava 4 ovog člana na godišnjem nivou koju ugovori:

- banka prema pravnom licu ili preduzetniku, ne može biti veća od 14%;
- banka prema fizičkom licu, ne može biti veća od 15%;
- mikro-finansijska institucija prema pravnom/fizičkom licu, ne može biti veća od 16%.

Najveća dozvoljena stopa ugovorne kamate na godišnjem nivou između fizičkih lica ne može biti veća od 16%.“

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore kojim je utvrđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II Razlozi za donošenje zakona

Osnovni razlog za predlaganje ovog zakona je stvaranje pravnog okvira da se u dijelu novčanih obaveza onemogućí zloupotreba instituta valutne klauzule, kao i instituta ugovorne kamate, na način da se promjene odnosa valuta, kao i neprimjereno visoke ugovorene kamate zloupotrebljavaju u odnosu na dužnike, pravna i fizička lica, dovodeći ih u status dužničkog ropstva.

III Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Predlog zakona ne podliježe usaglašavanju sa evropskim zakonodavstvom, ni sa obavezama preuzetim međunarodnim konvencijama, ali je važno istaći da postojeća uporedna praksa u brojnim zemljama Evropske unije sadrži odredbe o ograničavanju visine kamatnih stopa, a da u jednom broju zemalja ne postoji valutna klauzula.

IV Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Odredbom člana 1 predlaže se izmjena postojećeg člana 404 na način da se tzv. valutna klauzula može primijeniti isključivo u trenutku nastanka obaveze, što isključuje moguće zloupotrebe i neprimjereno uvećanje novčane obaveze zbog promjene pariteta kurseva valuta. Imajući u vidu i činjenicu da se u Crnoj Gori kao domaća valuta koristi evro, koja je i domicilna valuta najvećeg broja država članica EU, a naročito imajući u vidu stabilnost evra kao valute, opravdana je izmjena postojećeg člana, koji je imao svrhu prije svega zaštite ugovornih strana od tzv. valutnog rizika, odnosno devalvacije ili revalvacije valute.

Odredbom člana 2 predlaže se dopuna postojećeg člana 408 na način da se ograničavaju najveće dozvoljene kamatne stope u sistemu, na godišnjem nivou. Na taj način se štite korisnici finansijskih usluga od ugovaranja neopravdano visokih kamatnih stopa koje nemaju tržišnu logiku i utemeljenje i koje korisnike finansijskih usluga uvode u status dužničkog ropstva.

Odredbom člana 3 predviđeno je stupanje na snagu zakona.

V Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje ovog zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

TEKST ODREDBI ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA („Sl.list Crne Gore“,
br. 47/08 i 04/11) KOJE SE MIJENJAJU

Član 404

Ako novčana obaveza glasi na plaćanje u nekoj stranoj valuti ili zlatu, njeno ispunjenje se može zahtijevati u domaćem novcu prema kursu koji važi u trenutku ispunjenja obaveze.

Član 408

Stopa ugovorne kamate između fizičkih lica ne može biti veća od kamatne stope koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju.

U pogledu najviše ugovorne kamatne stope između pravnih lica primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

Ako je kamata ugovorena, ali nije određena njena stopa ni vrijeme dospijevanja, između fizičkih lica važi kamatna stopa koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju, a između pravnih lica važi kamatna stopa koju banka ili druga bankarska organizacija plaća, odnosno ugovara za takvu ili sličnu vrstu posla i dospijeva po isteku godine, ako za određeni slučaj nije predviđeno što drugo.

Ako je ugovorena veća kamata od dozvoljene, primijeniće se najveća dozvoljena stopa kamate.